

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ОБЛАСНИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО-
МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА»

**Збірка творів
учасників Регіонального дистанційного
конкурсу читців-аматорів та авторів
«Вічне слово Кобзаря - 2026»,
присвяченого творчості Т. Г. Шевченка**

Харків
2026 р.

ЗМІСТ

Збірка творів учасників Регіонального дистанційного конкурсу «Вічне слово Кобзаря-2026»

Категорія «Молодь»

БАРАНОВСЬКА ВЕРОНІКА

Пам'ять про Тараса.....1

ГАННОКА ІВАН

Сповідь.....3

Шевченкова Україна.....6

ГОЛОВЧЕНКО ЄЛИЗАВЕТА

Він серед нас.....10

Тим, хто тримає небо.....11

Категорія «Дорослі»

АВДІОНІНА ЗОЯ

Ми боремось, Тарасе!.....12

Моє село.....13

ВОРОНЧИХІНА КСЕНІЯ

Наш Кобзар.....14

Бандурист.....15

ГРИЦАЙ ЯНА

Уклін тобі, Тарасе.....16

Як люблю я тебе, Україно!.....17

ГУЗІЙОВА НІНА

Біля пам'ятника Т. Г. Шевченку в Дергачах.....18

Україна-матінка.....19

ЗІНЧЕНКО НАТАЛІЯ

Розмова з Тарасом.....20

Ти не брат.....21

ІВАНОВА ЗОЯ (ЖУРАВКА ЗОЯ)

Вічне слово Кобзаря.....23

І день, і ніч мені не спиться.....24

КАНІБОЛОЦЬКА ЮЛІЯ

Голос України крізь віки.....26

Лист-подяка захисникам і захисницям рідної землі.....28

МИРОШНИЧЕНКО СВІТЛАНА

Якщо, ворожа куле, хочеш мене вбити.....31

Прокидайтесь, українці!.....32

СІТАЛО ОЛЕНА

Люблю Україну.....33

БАРАНОВСЬКА ВЕРОНІКА

Пам'ять про Тараса

Колись бабуся говорила,
Читаймо разом «Кобзаря».
Я зовсім тих віршів не розуміла,
Бо мабуть ще маленькою була.

Прийшла пора читати вірші,
Бо вже до школи я пішла.
Світ «Кобзаря» змінив світогляд,
То значить подорослішала я.

Зачарувала та природа,
Що у Тараса у віршах,
Ті верби, явір та тополя
І річка з калиною на берегах.

«Садок вишневий коло хати...»
Такі знайомі всім слова.
Природа наша неповторна,
Край наш – це ціла кладова.

А як писав про Україну!
Просив у Бога, сили, мужності й добра.
Він мріяв про незалежність і свободу України,
Сам був борцем і нас до цього заклика.

Сьогодні бачимо страшну навалу,
Що нищить все навколо нас.
Слова згадаємо Тараса:
«Наша дума, наша пісня
Не вмре, не загине...

От де, люде, наша слава,
Слава України!».

Ця віра пройдена віками,
Всі хочуть поневолить нас,
Але поставить нас на коліна
Твій «Заповіт» їм не дає, Тарас.

Уже пройшло багато років,
Коли він з нами не живе,
Але про нього пам'ятаєм,
Вірші його напам'ять ми вивчаєм.

За волю й правду він життя віддав,
Про свій народ він завжди пам'ятав.
То ж буде жити Україна,
А в Україні буде жити вся наша родина.

Я знаю, буде перемога,
Сади завітнуть буйно в нас.
А ми, маленькі українці,
Будем великі, як Тарас.

ГАННОКА ІВАН

Відомий український етнограф, поет М.Т. Рильський говорив: «Той, хто не знає минулого, не вартий майбутнього». Сьогодні це звучить дуже актуально і переконливо. Ми повинні пам'ятати про культурну спадщину, про історію, про тих, хто кров'ю виборював право носити горде ім'я українця та називатися українцями. Серед таких постатей і постать Великого Кобзаря – Тараса Шевченка. Його ім'я вписане в історію української культури золотими літерами.

Сьогодні Шевченко – один із представників української еліти, письменник, філософ, будівничий Української держави, провідник національних цінностей, моральний авторитет. А історичне завдання еліти полягає у створенні та розбудові держави. Споконвічною мрією українського народу була українська державність, яка унеможливлювала знищення народу.

Сьогодні я спробую розповісти про нелегке життя Шевченка з точки зору сьогодення, заглянути в майбутнє очима самого письменника. Що з того вийде, не знаю, але все ж таки спробую. Спробую, можливо, сучасники оцінять мою пробу пера.

Сповідь

Черкащина... Моринці... Кирилівка. Мій благословенний край. Тут я народився, тут поневірявся, сюди подумки минув з неавтономної Росії, тут на берегах широкого Дніпра в граніті я знайшов світ і спочинок, і славу.

Коріння моє сягає сивої козацької давнини. Мої предки з батькової сторони походили від запорізького козака Андрія, який повернувся із Запорізької Січі на початку XVII століття та створив сім'ю. Материна сім'я була із Прикарпаття, про неї достойменно невідомо нічого.

Народився я на Черкащині в селі Моринці 9 березня (25 лютого) 1814 року. Батьки мої були хліборобами. Григорій (так звали мого батька) змушений був чумакувати і возити панську пшеницю до Одеси, Києва та інших міст. Звідти в дитинстві і в мене з'явилося жага до чумакування. Особливо я любляв ходити туди, де «залізні стовпи підпирали небо». Батько говорив про мою творчу натуру так: «З його буде або щось добре, або велике ледащо».

Мати... В цьому слові і любов і тоска, уміння підтримати і покарати. Рано я залишився без неї, без її ласки, підтримки, виповнилось мені 9 років. Батько змушений був одружитись вдруге. Взяв собі за дружину Оксану Терещенко, яка була вдовою і мала своїх трьох дітей. «Там батько, плачучи з дітьми, а ми малі були і голі, не витерпів лихої долі; умер на панщині» – напишу я, коли стану відомим поетом. Гірка доля сирітства спіткала мене, коли виповнилось 11 років, я залишився з мачухою « Кто видел хоть издали мачуху и так называемых сведенных детей, тот, значит, видел ад в самом отвратительном торжестве».

Я ріс непосидючим і дуже жвавим. І міг утнути щось зовсім несподіване, якщо Катря залишала мене без нагляду. Шкільна освіта моя невелика – усього 2 класи. Я був єдиною дитиною, котрій батько не залишив спадщини. Зростаю я під впливом розповідей діда Івана, який був грамотним селянином – умів читати й писати, знав силу-силенну цікавих історій, а я проводив більшу частину свого вільного часу з ним. Особливо любив слухати про Коліївщину – Залізняка та Гонту. Пам'ятаю, як рубав бур'яни, уявляв їх жидами, сам себе видавав за Залізняка, можливо, за Гонту.

Ще, коли була жива моя няня, мене послали в науку до сільського дяка Павла Рубаша. Я досить швидко і виразно навчився читати й писати, разом з тим почав і малювати. У мене, на той час, виявився великий хист до малювання. А згодом я всією душею хотів навчитися малювати . Думки про малювання не покидали мене ні на мить. Я ходив від одного села до іншого, все шукав вчителя – маляра. Мене називали «школярем-бродягою». Так я й потрапив до пана Енгельгардта кімнатним козачком в селі Вільшана. Панська челядь, разом з нею і я, слідом за паном переїхали до Вільно (тут потайки перемальовував картини), знайомився з польською мовою. Жага до малювання ні на хвилину не покидала мене. І, здається, ось вона мрія – поруч. Мене віддали навчатися малюванню до майстерні Яна Рустема. І знову переїзд. Я чомусь не дуже любив переїзди. І сам не знаю чому?

Санкт-Петербург... Літні ночі... Навчання у живописних справ майстра Ширяєва. Знайомство з Іваном Сошенком, Карлом Брюловим, В. Жуковським, О. Венеціановим. Ці події в моєму житті – незабутні. Саме вони відіграли неабияку роль в моєму житті.

І ось вона, довгоочікувана мить – 22 квітня 1838 року – я отримав відпускну. Низький, доземний уклін, товариші. І ось вона, довгоочікувана мрія. Я – студент Імперської Академії Мистецтв. Я маю змогу навчатись.

«Живу, учусь, нікому не кланяюсь і нікого не боюсь, окрім Бога – велике щастя бути вільним чоловіком, робиш, що хочеш, ніхто тебе не спинить».

Дуже багато малюю і читаю, і сам пробую писати. І це мені вдалося. Ось вона збірка 1840 – «Кобзар». Збірка, що принесла мені славу. А думками лину у милий край, на Україну.

Мрії збуваються, мабуть, воля Божа допомагає. Я на Україні. У рідному селі. Страшна недуга знесилоє мене в Переяславі. Борюся, сили час від час покидають, але не корюся. Хочу встати, і знову падаю, а в голові, нові рядки поезії.

Не хочу вмирати, хочу боротись, подумки народжується заповіт нащадкам. «Поховайте та вставайте. Кайдани порвіте і вражою злою кров'ю волю окропіте». В голові рояться думки: «Рано вмирати, треба боротись. Я – вільна людина, а мільйони страждають від кріпацького іга». Бог змилювався, хвороба відступила. Дякуючи їй, я створив шедевр. «Як умру, то поховайте». Я одужав, щоб боротись.

8 грудня 1845 року – я член Кирило-Мефодіївського товариства, невтомлений борець за щастя і волю народу. Недовго тривала боротьба, чиєсь зле слово відіграло свою роль. 5 квітня 1847 року мене було арештовано при в'їзді у Київ і відправлено в Петербург. 30 травня 1847-го мені оголосили вирок, за яким я – рядовий солдат Окремого Оренбурзького корпусу «під суворим наглядом із заборонаю писати й малювати».

Це, як грім серед ясного неба. Це – страшне для мене покарання. Як не писати, коли навколо горе? Як не малювати, як це справа всього життя? Та я зумів, незважаючи на суворий нагляд, продовжувати потайки писати, ховаючи майбутню книжку за халяву чобота.

Є змога малювати. У травні 1848 року я зарахований до складу експедиції адмірала Олексія Бутакова. Майже рік я був там. Ніхто за тобою не слідкує, ніхто не муштрує.

І знову «добрі люди» постаралися донести і приподнести. Знову заборона, знову муштра довгих 7 років.

Щоб я робив, якби не мої добрі друзі, що домоглися від уряду звільнення із заслання.

2 серпня 1857-го на рибацькому човні я виїхав до Астрахані. Після прибуття до Нижнього Новгорода за мною встановили постійний нагляд. А як хочеться відвідати друзів. Я знову вільний, та все ж не на волі. Як хочеться за скільки років поїхати на милу серцю Україну.

Радість прийшла до мене влітку 1859 року. І знову «злії» люди, знову у в'язниці. Залишилось жити всього два роки. «Які вони? Що вони дадуть? Скільки творів напишу?», – так я думав, коли втретє мене заарештували. А так хотілось придбати клапчик землі над Дніпром, на горі, щоб там останні літа дожити.

Випустили, бо не було доказів, не встигли назбирати.

Січень 1860 року. Нарешті завершив видання «Кобзаря», через рік надрукував «Буквар Южноруський». Дослідники моєї творчості стверджують, що я за життя намалював 1300 картин, портретів, малюнків, офортів, ескізів тощо, з яких дійшли до них близько 800 робіт. Захоплювався гравіруванням і ліпленням. А я їх і не рахував, все малював, і малював.

Дуже тяжко захворів наприкінці 1860 року, наполегливо борюсь із недугою, працюю, маюю, листуюся з друзями. Востаннє взяв перо до рук 1 березня 1861 року. Руки не слухаються, але жага до творчості переборює всі недуги. 9 березня (25 лютого) святкував день народження. Вітали друзі, знайомі. А в голові роїлися думки: «Коли прийде жадана для всіх воля? Чи ще довго буде топтати російський чобіт українську землю? Чи підніметься народ на боротьбу? Як вшановуватимуть моє ім'я нащадки? Чи правильно я прожив життя? Із 47 років – 24 був кріпаком, невгамовним борцем за долю кріпаків. Я так і не діждався, отієї очікуваної волі». Скасують кріпосне право десь більше двох тижнів після моєї смерті. З такими думками 10 березня (26 лютого старим стилем) 1861 року я покинув землю і поплинув до Бога... На столі залишився лежати чистий аркуш паперу та перо...

Шевченкова Україна

Україна... Край квітучий і пісенний. Скільки в цьому слові горя і смутку. Зазнала ти набігів половців і татар, пережила лихоліття Голодоморів, репресій, топтав тебе німецький чобіт, зазнала страшних післявоєнних років. Вистояла страшні шістдесяті та вісімдесяті роки. Дійшла до Незалежності та виборола право називатися рівною серед рівних, вільною серед вільних.

У народі говорять: «Біда сама не ходить, а водить за собою лихо». Скільки бід ми зазнали, скільки страждань виніс наш український народ, і завжди лиха година приходить від північного сусіда або так званої «старшої сестри».

Так і 2014 рік приніс нам лихо, звідки його не чекали. Майдан. Там лежать Герої Небесної Сотні, які навіки залишаться молодими. Ми їм вдячні за те, що не дали розірвати неньку-Україну.

Поникли голови козачі,
Неначе стоптана трава,
Україна плаче, стогне-плаче!
За головою голова
Додолу пада. Кат лютує...

2022 рік. Лютий. Ганебна війна проти України. Принесла нам лихо і знову від кого? Скільки страждань. Скільки горя, скільки крові, скільки синів не повернеться додому, скільки дітей не дочекаються своїх батьків, скільки зруйнованих міст та сіл. І заради чого? Щоб «звільнити»? У мене питання : «Від кого і чого ?». Заради чого гинуть невинні, ще не народжені діти ? Схаменіться! Чи зараз би ми не сиділи за партами, не відвідували музеї та вистави, не ходили б у кіно?

У всякого своя доля
І свій шлях широкий,
Той мурує, той руйнує,
Той неситим оком
За край світа зазирає,
Чи нема країни,
Щоб загарбать і з собою
Взять у домовину.

Коли я сиджу і пишу твір, в телефоні лунає сигнал повітряної тривоги. Це означає, що ворог зараз буде бомбити міста, села, селища... Хтось назавжди залишиться лежати під руїнами. В когось буде блекаут, хтось надовго залишиться без світла та тепла. Це дуже страшно. Але це краще, аніж бути покірним рабом росії!!! Ми вистоїмо, ми не здаємося, ми боремося, хто, де і як може. Воїни – на полі бою в тридцятиградусний мороз і в спеку, волонтери допомагають тим, хто потребує житла і тепла, евакуації, тим, кому потрібна їжа, ліки, засоби гігієни.

Кожен бореться з ворогом, аби покласти край цій кривавій війні, вигнати раз і назавжди ворога з нашої землі, щоб настав довгоочікуваний мир. Я своїм навчанням прискорюю довгоочікувану Перемогу. Роблю це заради того, щоб жодній тварині не прийшла думка переписати історію, і промивати мізки своєю пропагандою.

В майбутньому я буду розповідати своїм дітям про цю війну не з інтернету. Я сам був свідком цієї війни. Пів року був у окупації, пів року дивився в обличчя окупантів. Пів року не мав змоги повноцінно навчатися.

Я вірю настане час, про який говорив геній української літератури, Великий Кобзар в одній із своїх поем. Ці пророчі рядки з поеми Тараса Шевченка «І мертвим, і живим...» (1845) символізують надію на вільне майбутнє України без гнобителів. Поет протиставляє супостатів, ворогів чесному народу, передбачаючи оновлення землі, де пануватимуть любов (мати) та продовження роду (син).

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі.

Ворогу не буде прощення за скоєні злочини, за звірства проти українського народу, які він приніс нашій країні. Я вірю, що мир не за горами, Перемога буде за нами, ми переможемо зло, бо так завжди буває: добро перемагає зло.

Воїни ЗСУ виконують Заповіт нашого пророка у повному обсязі, керуючись словами: «І вражою злою кров'ю волю окропіте». У цій нелегкій боротьбі слова пророка звучать як напрямок наших дій – «Борітеся – поборете». Ці Шевченкові слова прочитали захисники України у визволеній від російських окупантів Балаклії після того, як зірвали рашистську агітацію на одному з рекламних бігбордів:

І вам слава, сині гори,
Кригою окуті.
І вам, лицарі великі,
Богом не забуті.
Борітеся – поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля свята!

Ми переможемо в цій війні, хай не сьогодні, але мир обов'язково прийде. Вражаюче-пророчим є й закінчення поеми-комедії «Сон». Про утилізацію московського війська і цілковиту безпорадність наприкінці війни росії (в образі ведмедя), яка хотіла здаватися грізною:

До москалів – москалики,
Тільки застогнало,
Пішли в землю; диво дивне
Сталося на світі.

Дивлюся я, що дальш буде,
Що буде робити
Мій медведик! Стоїть собі,
Голову понурив,
Сіромаха. Де ж ділася
Медвежа натура?

І насамкінець про відношення до українців за кордоном. Здавалось би, що Олімпійські ігри – це ігри доброї волі та миру. Під час ігор повинні припинятись війни і всі збройні конфлікти. А вони навпаки – більше розгортаються не лише в зоні бойових дій, а й на Олімпіаді. 14 спортсменів країни-агресорки на іграх, під власним прапором, прапором війни. Та ще й скандальна справа із скелетоністом Владиславом Гераскевичем. МОК відсторонив Владислава від участі в змаганнях через «шолом пам'яті». Комусь можна на шоломі носити емблему країни-агресорки – прапор. Хіба це можливо? Адже Владислав готувався до цих ігор, це мрія його життя та мрія його батька як тренера. Він – справжній патріот, який вболіває за свою країну, за тих, хто вже ніколи не повернеться на олімпійську арену. Хіба малюнки відіграють роль? Відіграє роль ставлення. І ми його побачили, його побачив весь світ. Ми впевнені, що Перемога буде за нами!

Слава Україні! Слава й доземний уклін непереможному українському народу! Слава і Вічна Пам'ять тим, хто вже ніколи не повернеться додому!

ГОЛОВЧЕНКО ЄЛИЗАВЕТА

Він серед нас

Як пощастило Україні сина мати,
Такого щирого, простого.
Що вчив любити й не мовчати,
І правду ставив вище всього!

Він не зрікався рідної землі,
Хоч світ ламав його щоднини.
І знав: у правді й боротьбі
Живе майбутнє України.

Для себе не просив нічого,
Не вимагав ні слави, ані нагород.
Йому було достатньо лиш одного –
Щоб вільним став його народ.

Сьогодні знову грім і втрати,
І чорний дим стоїть над краєм.
Та ми навчилися вставати,
Бо «Заповіт» його читаєм.

Він говорив прості такі слова:
Любіть свій край і правду не губіте.
Бо тільки там, де є жива душа,
Народ зуміє вільно жити!

Тарасе, сину України,
Твій дух не стерли ні роки, ні час.
І поки б'ються серця вільні,
Живе твій голос серед нас.

Тим, хто тримає небо

Сьогодні серце тихо промовляє,
Що вдячності немає меж!
До тих хто нас щоденно захищає,
І береже наш дім від всіх пожеж.

Хто вірить в ранок серед ночі,
І крок за кроком нищить ворогів.
Хто від болю не схиляє очі,
Хто ще вчора жити так хотів.

Хто йде вперед крізь бурі і тривогу,
Не маючи ні спокою, ні сну.
Хто вибирає найважчу дорогу,
Щоб ми зустріли радісну весну.

Хто згадує про дім крізь шум гармати,
І зберігає в серці теплий сміх дітей.
Хто мріє просто повернутись, обійняти,
І жити далі серед рідних їм людей.

Нехай же доля стане вам опорою,
Хай Бог покриє крилами усіх.
Хай кожен крок веде не до обстрілу й горя,
А до обіймів, рідних і близьких.

Верніться всі. Ми молимо щоденно,
Щоб ви ступили знов на рідний шлях.
Бо в наших душах, щиро і натхненно,
Живе любов, що сили вам дає в боях.

АВДЮНІНА ЗОЯ

Ми боремось, Тарасе!

Ворожа сила хоче Україну задушити,
Від неньки тільки попіл залишити.
Щодня у бій ідуть старі і молоді,
Стають на захист
Рідної землі,
Боронять Україну від чужинців
І сиплять їм на голови гостинці.
Гудуть сирени звечора, вночі і вранці.
Не залишають нас у спокої поганці.
О Дніпре-Борисфене, дай нам сили!
Щодня ростуть з землі нові могили.
Зійди, Тарасе, з кручі, подивися,
На що твій рідний край перетворився!
Ми боремось за нашу волю, світе!
Ми знаємо твої, Тарасе, заповіти!
Твоя душа і слово не вмирають,
На битву нас сьогодні надихають.
Ти народився, жив, і нам заповідав,
Щоб українець ліг кістьми,
А землю вороженькам не віддав.
Земля від крові червоніє українська.
У пеклі хай згорить орда російська.
І правду твою, за яку ти стояв,
З нас кожен у серце своє увібрав.
Знов янгол засвітить вечірню зорю.
Всі квіти пошани тобі, Кобзарю!

Моє село

Заквітчане весною в білий квіт,
Село моє живе вже сотні літ.
Улітку в зелені купається воно,
А виникло воно ой як давно!
Пани тут Остроградські панували,
Чимало тут вони земельки мали.
Дубовими алеями гуляли пишно вбрані,
Повітрям чистим дихали вельможні пані.
Через ставок місток скляний проліг,
По ньому хтось з панів пройти щоб зміг.
І скоротити цим собі свій шлях,
Щоб не обходити ставок цей по краях.
Джерела чисті били з-під землі,
І лебеді купалися в воді.
Коней породистих розводити цей пан любив,
А кріпаків своїх ніколи він не бив.
Музики грали звечора й до ранку.
Село моє прозвалося Бердянка.
Відтоді вже пройшло багато часу,
Ставок віддав води свої запаси,
І хоч старий, та досі ще живий,
Та обмілів і втратив вигляд панський свій.
Шумлять вітри там між очеретами,
Порослими низькими берегами.
Але живе завжди моє село,
Воно сьогодні, навіть, краще, ніж було.
У парку є ще вікові дуби і квітне глід,
І груші-дички восени дають свій плід.
Приходять дітки гратись на галяву,
Дорослі миють руки біля ставу.
Люблю свою Бердянку дуже-дуже.
Ти завітай в село до мене на гостину, друже!

ВОРОНЧИХІНА КСЕНІЯ

Наш Кобзар

Стоїть Кобзар як честь поета
в саду Шевченківськiм у нас.
На барельєфах і портретах –
Шевченко з нами повсякчас.

Він мріяв, щоб усі народи
братами добрими були,
щоб наше прагнення свободи
враги скорити не змогли.

Заповідав нам чесно битись
за правду, волю і добро,
заповідав він нам учитись
і не цуратися свого,

любити мову свою тільки!
Хай двісті років вже пройшло,
в серцях із нами він – навіки!
Ми не забудемо ЙОГО!

Бандурист

А на нашому бульварі
сивий бандурист сидить,
грає на старій бандурі –
в серце спів його летить.

Про лани широкополі
і про битви козаків,
що боролися за волю
проти утисків катів.

Він про славної минулі
проспівав події нам.
Наче полум'ям дихнуло
на людей, хто слухав там.

Ми в піснях його відчули
дух шевченківський ураз,
що нам браттям-українцям
віддавав святий наказ:

боронити без упину
мову й землю від орди,
відродити Україну,
бути сильними завжди!

2025 рік

ГРИЦАЙ ЯНА

Уклін тобі, Тарасе...

Лягли пророчими рядками
На білий лист твої думки,
Ти можеш віщими словами
Сердець торкнутись крізь віки.

Ти будеш завжди жити з нами
У «Заповіті», в «Думах», в «Сні»,
І буде чутно над степами
Про рідний край твої пісні.

Величний, наче Дніпр широкий,
Художник слова, патріот!
Ти українським став пророком,
До волі пробудив народ!

Минали дні, спливали води,
У вічність канули роки,
Та все виборюють свободу
Твої, Кобзарю, земляки.

Прийми від нас слова подяки,
Уклін тобі аж до землі,
Тарасе, від твоїх нащадків,
Від твоїх дочок і синів.

Як люблю я тебе, Україно!

Як люблю я тебе, Україно,
Твої стежки і твої гаї,
Твою мову таку солов'їну,
Що з народження в серці моїм.

Хоч багато років ти страждала,
Та красу все ж свою зберегла,
Смутку й горя чимало зазнала,
Та піднятися вгору змогла.

І сьогодні ти борешся знову,
Нелегкі ті криваві бої
За свою незалежність, за мову,
За пісні милозвучні свої.

І колись ти, розправивши крила,
Зможеш вільно летіть до мети,
У майбутнє прекрасне й щасливе,
Про яке довго мріяла ти.

Тож завжди над тобою хай сяє
Сонце й чистого неба блакить,
Бо такої, як ти, більш немає!
Як же можна тебе не любити!

ГУЗІЙОВА НІНА

Біля пам'ятника Т. Г. Шевченку в Дергачах

Втомившись ти присів, щоб відпочити
й уважно подивитися на нас.
Ти наш кумир, наш символ, наш учитель.
Та лине час... Невпинно лине час.
Давно змінилась наша Україна –
багатоповерхова вже, нова
вона тепер. Хоч на твоїх картинах
хатинка під соломою – жива.
Вона жива, як слово невмируще,
Таке пророче, щире і просте.
Вже не такі високі, може, кручі
понад Дніпром, та сад твій ще росте.
В саду тім вишні квітнуть так бурхливо,
й хрущі над ними в'ються та гудуть.
Козацьку землю напувають зливи,
та і життя незмінна й досі суть.
І сироти страждають в Україні,
заможні й бідні є, як при тобі.
Свята земля, мов мати – берегиня
усіх єднає знову в боротьбі.
Втомившись, ти присів, щоб відпочити
й уважно подивитися на нас.
Ти наш кумир, наш символ наш учитель,
хоч лине час... Невпинно лине час.

Україна-матінка

Україна-матінка –
галушки, вареники...
Сядемо у затінку,
щоб потеревенити.

Під старою липою
вихідною дниною
зберемось великою
дружньою родиною.

Хай про діда-прадіда
пам'ять буде вічною.
Буде мир, та злагода,
та хрущі над вишнями.

Підростають правнуки,
ще й бабуся дибає.
Головним порадником
є вона під липою.

Гарно теревенити
літечком у затінку.
Галушки, вареники...
Україна-матінка!

ЗИНЧЕНКО НАТАЛІЯ

Розмова з Тарасом

Поглянь, Тарасе, на свою Вкраїну,
Що їй ти все своє життя віддав,
Яка перетворилась на руїну,
Давно хтось так її великою назвав.

В біленьких хатах в українських селах,
Які ти оспівав в своїх віршах,
Не чути сміху, радощів, пісень веселих.
Навколо смерть, пільма і жах!

Де той садок вишневий коло хати?
Вже не гудуть хрущі над вишнями в саду...
Усе понищила війна проклята,
Принісши в Україну нещастя і біду.

Сад сплюндрували варвари жорстокі,
Зігнавши соловейка із гнізда,
Замулились джерельні протоки,
І згіркла у криниченьці вода.

І соловейко заливається сльозами,
Сичі перекликаються тривожно у гаю.
Поглянь, Тарасе, то шахед над нами,
Він хоче знищить Україноньку мою.

Це твій Дніпро криваві котить води,
Твоя тополя в полі зламана стоїть...
Понівечена ворогом природа
Благає порятунку і вола з надією в блакить.

Ти гнівно дивишся з своєї кручі,
І голову так сумно похилив,
Кривавими сльозами плаче Дніпр могучий...
Тут поховать себе колись ти нам велів.

Збере свої останні сили твій нарід.
Ми будем ще сміятись і любити.
І всі повернемось до батьківських воріт.
Повір, Тарасе, Україні – жити!

Ти не брат...

Ти не брат, росіянин, мені ти не брат!
Я не можу тебе своїм братом вважати,
Бо ти підло й підступно заліз у мій сад
І спалив мою батьківську хату.

Ти, поправши закон «Не убий»
І криваву обравши дорогу,
Оселив у собі ти дух Демона злий,
Замахнувся на самого Бога.

Ти, як Ірод жорстокий, убив немовлят
І стареньку сивіючу матір,
І діток, що безпечно ішли у дитсад...
Хто дав право людей убивати?

Ти не брат, росіянин, мені ти не брат
І ніколи не будеш ти братом.
Бо ніколи багряний сумний листопад
Як раніше, не буде вже нас чарувати.

Ти убив нашу юність, нове майбуття,
Зруйнував нам спокійну старість.
І ніколи не буде вже нам забуття,
Гіркота не притупиться й жалість.

Ти зламав ту калину в саду біля хати,
Потоптав першоцвіт у веснянім гаю,
Ти убив журавля, що летів нас з весною вітати.
Ти спаплюжив всю землю квітучу мою.

Ти страшенну руїну зробив з України,
Де зростали на диво квітучі сади,
Де усіх зачаровував спів солов'їний,
Ясне сонце ранкове всміхалось завжди.

Ти прийшов в Україну братів визволяти?!
То чи може брат брата безжально вбивать?
У катівнях кривавих людей мордувати?
На тобі лежить Каїна вбивча печать.

Ти приніс нашим людям біду і розлад
І смертей страшних силу-силенну.
Тож скажу я відверто тобі: ти не брат,
Бо братерство – поняття священне.

ІВАНОВА ЗОЯ (ЖУРАВКА ЗОЯ)

Вічне слово Кобзаря

Тарасе, чуєш? Знаю, чуєш!
Ти ще давно про все сказав.
У боротьбі безсмертним словом
Своє перо як меч тримав!

Ти знав, Тарасе, що без волі,
Народ загубиться в світах.
Нема ні щастя, ані долі,
Як ти у думках написав.

Ти наш пророк, ти син народу,
Слова твої стають щитом,
Борець за правду і свободу
В протистоянні з вічним злом.

Твої слова не мають часу,
Вони немов вода жива,
А сила й воля наша
Для ворогів смертельна булава.

– І день, і ніч мені не спиться,
Я до схід сонця помолилась до святих.
Надії в серденьку – невичерпна криниця,
В словах-молитвах, материнських і простих.
Думки мої до тебе, рідна доню.
Я там з тобою, в пеклі ворогів.
Душа моя з твоєю у полоні
Вимолює щодень захисників.

– Мені так страшно, мамо, дуже страшно,
Все тіло зранене болить...
Немов шакали на куски безжально
Шматують тіло, аж душа тремтить.
Тут кожен день суцільне пекло
Знущань, зневіри і страждань.
Чекай, матусю, бо твоя любов, напевно,
Мене тримає міцно на межі, де грань...

– А я щодня з тобою розмовляю,
Печу для тебе тістечка смачні
І нам горнятка кави наливаю,
Як любиш ти... і додаю вершків.
У шибку гляне сонечко весняне,
Прошу для тебе теплих промінців.
Хай котить небом світле й золотаве,
В полон несе надію для бійців.

– В думках своїх я, мамо, біля тебе,
Твоя любов зцілить, втамує біль.
Дивлюсь в вікно, а там лиш клаптик неба,
А я без сил, спустошена, без сліз...

– Я точно знаю, буде перемога!
Здолаєм темряву і переможемо зло.
Озветься радістю моя тривога,
До нас повернеться і щастя, і добро.
І ми з тобою, рідна моя доню,
Ранкову каву вип'ємо не раз,
Коли повернешся додому із полону,
Ми разом зцілим твою душу від образ.

Голос України крізь віки

Я цілком погоджуюся з думкою знаного поета Павла Грабовського про те, що «невмирущий дух поета, як і раніше, витає над рідною Україною, невмовкаюче роздається його віще слово і сіє на народній ниві живе насіння оновлення». Шевченкове слово не старіє з плином часу, бо в ньому закладені одвічні істини. Воно звернене до сердець і душ тих, хто прагне свободи, правди, справедливості.

Без сумніву, усі знають: Тарас Шевченко – геніальний митець, а його творчий доробок актуальний не тільки для співвітчизників, а й для всього людства. Навряд чи знайдеться людина, яка б не пам'ятала моральні приписи, що вміщені в кожному творі Батька нації. У славетному «Заповіті» Тарас Григорович звертається до українського народу із закликом скинути пута самодержавства й до останнього подиху боротися за правду, аби здобути омріяні волю і незалежність. Безмежна любов поета до Вкраїни-неньки виявляється в його бажанні бути похованим на рідній землі, а не деінде на чужині. Про це свідчать наступні рядки:

Як умру, то поховайте
Мене на могилі
Серед степу широкого
На Вкраїні милій,
Щоб лани широкополі,
І Дніпро, і кручі
Було видно, було чути,
Як реве ревучий.

Не оминімо увагою послання «І мертвим, і живим, і ненародженим...». Крізь рядки Кобзар прагне оживити затьмарену свідомість українців – народу, на долю якого випали тяжкі випробування і пекельні страждання. На думку спадають невмирущі слова:

Схаменіться, недолуди,
Діти юродиві!
Подивіться на рай тихий,
На свою країну,

Полюбіте щирим серцем
Велику руїну...

Хочу наголосити, що Тарас Шевченко закликав черпати знання з доступних усесвітніх джерел, розширюючи свій кругозір і пізнаючи нове, але водночас не забувати про свою національну спадщину, плекати шану й любов до рідної культури:

Учітесь, читайте,
І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь.

Звернімося до вірша «Мені однаково, чи буду...»:

Та не однаково мені,
Як Україну злії люде
Присплять, лукаві, і в огні
Її, окраденую, збудять...
Ох, не однаково мені.

Ці рядки свідчать про те, що Тарас Шевченко щиро вболівав за долю українців і рідної землі. На моє переконання, він був готовий зробити все можливе й неможливе зі свого боку, аби Україна стала могутньою і незалежною державою. У такому разі її народ жив би вільно, гідно, щасливо, а не пригнічено й знедолено.

Рано залишившись сиротою, Шевченко особливо цінував тепло родинного вогнища, гармонійні взаємини й любов матері. Не оминув цих тем і у своїй творчості Шевченків «Садок вишневий коло хати» – це вічна сімейна ідилія:

Сім'я вечеря коло хати,
Вечірня зіронька встає.
Дочка вечерять подає,
А мати хоче научати,
Так соловейко не дає.

Ці рядки з вірша, без сумніву, торкаються серця навіть тих, хто більше дбає про кар'єру, ніж про родинний затишок. Вони викликають теплі спогади, дарують мрійливий настрій, спонукають дитину – ще малу чи вже дорослу – зателефонувати своїм батькам, аби хоч на хвилику почути такі жадані слова: «У нас усе добре. Тримаємося. Бережи себе!».

Згадаймо мініатюру-образок «Сон» («На панщині пшеницю жала...»). Перед читачем постає образ матері, яка, незважаючи на неймовірну втому після тяжкої роботи, дбає про свого маленького Івана. У сні вона бачить його життєрадісним, вільним, із власною родиною. Чи не в цьому криється справжня сутність щастя?

На завершення хочу промовити напутніми словами Кобзаря:

Свою Україну любіть.
Любіть її... во врем'я люте,
В останню, тяжкую мінуту
За неї Господа моліть.

Якщо ми, народ України, щиро й віддано любитимемо свій край і водночас своїми діями примножуватимемо його велич і славу, лише тоді можемо бути впевненими, що наша держава неодмінно переможе всепоглинаючий морок і стріне свій щасливий світанок.

Лист-подяка захисникам і захисницям рідної землі

Добридень, захисники і захисниці України!

Звертається до Вас студентка III курсу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Змалку я чимало чула про війну. Мій прадід, Алімов Микола Степанович, – ветеран Другої світової війни, нагороджений орденом «За відвагу», протягом чотирьох років був на фронті сапером, перемогу зустрів у самому Берліні. Світлу пам'ять про подвиг прадіда, нині уже покійного, бережуть усі члени нашої родини. Ми з мамою та бабусею часто переглядаємо світлини, з яких прадід Микола лагідно усміхається до нас – молодий, завзятий, сміливий Солдат Перемоги...

Безжальний ворог нині, у XXI столітті, хоче безжально, у варварський спосіб украсти ту велику перемогу, яку здобув мій прадід ціною життя. Моя ненька Україна знову втрачає свої землі, але жагу до життя, прагнення бути самостійною і незалежною, не коритися чужій волі – НІ! Її дух гартувався століттями боротьби, болю і надії. Україна падає, але щоразу встає з колін іще сильнішою. Її серце б'ється в серцях тих, хто став на захист рідної землі. Саме завдяки Вам, нашим національним героям і героїням, вона продовжує жити й боротися. Ви – щит і меч нашої держави.

Хочу подякувати за Ваш титанічний подвиг. Ви, не шкодуючи свого фізичного й ментального здоров'я, боретеся за те, щоб ні діти, ні дорослі не чули звуків вибухів ракет і БПЛА, не бачили на власні очі колони ворожої військової техніки, не бігли посеред дня чи ночі в темні холодні укриття, не втрачали рідних і домівки. Ви стоїте на варті нашого спокою щосекунди. Завдяки Вам ми можемо прокидатися з вірою і надією на краще майбуття, а не з острахом і тривогою, що наступний день може не настати.

Україна для мене – це не просто територія на карті, а рідний дім. Це мамина колискова, батьківська порада, усмішки друзів. Це поле пшениці під синім небом і тиша вечорів у рідному селищі. Тут – моє коріння і частинка моєї душі.

Україна – це країна відважних і рішучих людей, які вміють боротися за своє, рідне. Я вірю, що попри всі труднощі моя Батьківщина вистоїть і розквітне. І зовсім скоро над нашою землею буде мирне небо, звідусіль лунатиме дитячий сміх і слова гордості: я – українець, я – українка.

Я упевнена, що мої мрії неодмінно здійсняться. Адже в Україні живуть люди, які щиро й самовіддано люблять свою землю і готові боронити її як у тилу, так і на фронті.

Недаремно мої співвітчизники відомі у світі своєю щирістю, чуйністю та гостинністю. Про це хочу сказати власними віршованими рядками, якими прагну зігріти Ваше серце, мужні захисники й захисниці:

Ми, українці,
Дуже гостинні!
У кожній квартирі,
У кожній хатині
Гостя почастиємо
Короваєм запашним,
Щедро напуваємо
Чаєм духмяним,
Бесідою лагідною
Настрій покращуємо,
Посмішкою щирою
Душу звеселяємо.
Ось така Україна
Дуже гостинна.

Я розумію, що моє життя можливе саме завдяки Вам! Маю надію, що мій лист підтримає Вас на полі бою і нагадає, що Ви – наш приклад для наслідування, наші рятівники, наші янголи-охоронці. Нехай кожне слово вдячності зігріє Вашісерця та додасть сил у найважчі хвилини. Пам'ятайте, що за Вами – мільйони людей, які вірять у Вас і моляться за Ваше повернення. Бережіть себе та Україну й повертайтеся з Перемогою додому ЖИВИМИ!

З повагою – Юлія.

МИРОШНИЧЕНКО СВІТЛАНА

Якщо, ворожа куле, хочеш мене вбити...

Якщо, ворожа куле, хочеш мене вбити,
То знай, що тільки в тіло можеш улучити.
Ти хочеш зруйнувати дім і місто,
Розсипати країну, мов намисто?

Знищить традиції, вірші і мову,
І пісню про країну калинову.
Не танцювали, щоб гопак у вишиванках,
Щоб не зростали наші діти в колисанках.

Ти хочеш, куле, щоби ми тебе боялись,
Щоб впали на коліна, й ти сміялась,
І на весь світ тоді усім оголосила,
Що Україну ти, незламну, вбила!

Не можна вбить того, хто живе вічно,
Це дух козацький, це душа, як річка,
Що навесні поповниться струмками,
І римой ляже на віки рядками!

І будуть люди, будуть всі нащадки
В моїх віршах шукать своє минуле,
І на споминки ставити лампадки,
Молити Бога, щоб війна їх оминула!

Прокидайтесь, українці!

Прокидайтесь, українці,
Досить вже дрімати!
Вже слізьми залило вінця,
Де ваші гармати?

Не повернеться коханий,
Зачепила куля,
Ген земля – суцільна рана!
Не кує зозуля!

Сини й доньки сиротіють,
А десь рід прирвався,
Діти зостраха сивіють,
Терпець увірвався!

Не чекайте з небес манни,
Вже її не буде!
Поки люд наш весь не встане
Супротив Іуди!

Нагадаю вам, забули
Кобзаря завіти?
Хоч часи ті і минули,
Та кайдани рвіте!

СІТАЛО ОЛЕНА

Люблю Україну

Мій рідний краю, Україно любя!
Люблю твоїх гаїв веселий передзвін.
Я твердо знаю, більш ніде не буде
Душі спокою, рідний краю мій!

Люблю зими твоєї колір сніжно-білий,
Люблю весни барвистої нектар густий,
Люблю струнких волошок спокій синій
І запах хліба на полях п'янкий.

Люблю води холодної криницю –
Душі моєї вічне джерело,
Куди б я не поїхала, в яку б столицю,
А думка завжди лине у село.

Де на долинах запах літніх квітів
П'янить, як жоден на землі напій,
І де під кроною своїх родинних вітів
Завжди знайду я спокій, рідний краю мій!

І навіть в люту для неї днину
У морі диму, жаху і вогню
Мою сміливу, сильну Україну
Підтримую, ціную і люблю!